

Rapportage

Werknemersenquête zorg en welzijn

Uitkomsten 1e meting 2019

Deze rapportage is gemaakt voor het Onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW).

Francis van der Mooren
Willem Gielen

September 2019

Inhoud

Inleiding	3
Jaren werkzaam	3
Uren per week	4
Volgen van scholing	4
Andere activiteiten om kennis en vaardigheden op peil te houden	5
Toereikende kennis en vaardigheden voor uitvoeren werkzaamheden	6
Bepalen werkzaamheden, ontwikkeling en scholing	6
Ervaren werkdruk	7
Tevredenheid met het werk	8
Ervaren agressie en geweld	9
Bespreken van agressie en geweld	10
Begrippen	12

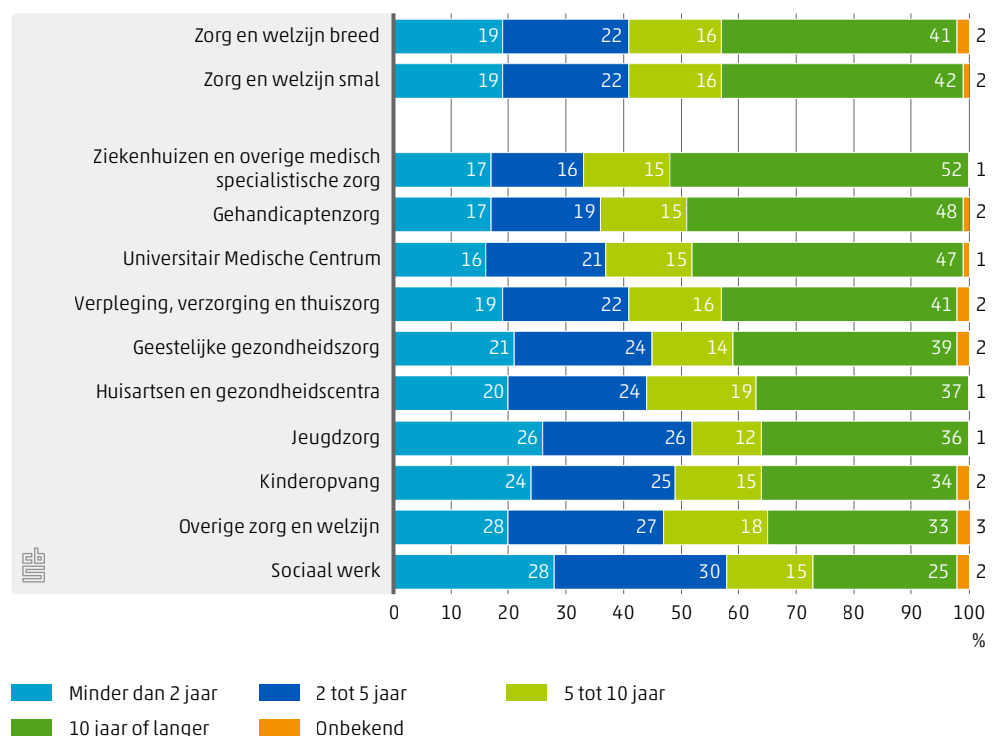
Inleiding

In mei en juni 2019 heeft een nieuwe meting van de werknemersenquête plaatsgevonden. Dit is de eerste van de twee metingen die in 2019 door het CBS in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) worden uitgevoerd voor het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW). Voor dit onderzoek is een steekproef getrokken uit de bijna 1,3 miljoen werknemers die in december 2018 in de zorg- en welzijnssector (breed) werkten. In dit document worden de belangrijkste resultaten uit het onderzoek gepresenteerd, waarbij het gaat om drie thema's: kenmerken van de werkring, scholing en vaardigheden, en gezond en veilig werken. De cijfers gaan over de zorg- en welzijnssector inclusief kinderopvang (breed), tenzij anders is vermeld. Alle cijfers in deze factsheet zijn tevens terug te vinden in de bijbehorende tabellenset. In deze tabellenset is daarnaast nog meer informatie opgenomen op basis van de werknemersenquête, waaronder cijfers naar subbranche.

Jaren werkzaam

Voor 60 procent van de werknemers in de zorg- en welzijnssector (breed) gold dat ze 10 jaar of langer in de sector werken, waarvan twee derde ook bij dezelfde werkgever. Vooral in de ziekenhuizen en overige medische specialistische zorg waren veel mensen

1. Jaren werkzaam bij de huidige werkgever

werkzaam die 10 jaar of langer in de zorg en welzijnssector werken (69 procent). Mensen in deze branche werken ook vaak al lang bij hun huidige werkgever.

Uren per week

Gemiddeld werkten de mensen in de zorg- en welzijnssector 26,7 uur per week. Werknemers in een UMC maakten gemiddeld de meeste uren per week, 32,3. In de Verpleging, verzorging en thuiszorg werkte men gemiddeld bijna een dag minder per week. Dit heeft er mee te maken dat in deze sector relatief veel medewerkers in een (kleine) deeltijdbaan werken.

Het aantal uren dat men werkte, komt ongeveer overeen met de uren die werknemers volgens hun contract zouden moeten werken: bij de contracturen ging het om 26,3 uur per week. In de branche Huisartsen en gezondheidscentra, en in de Kinderopvang werkte men gemiddeld bijna een uur per week meer dan in hun contract was afgesproken.

Volgen van scholing

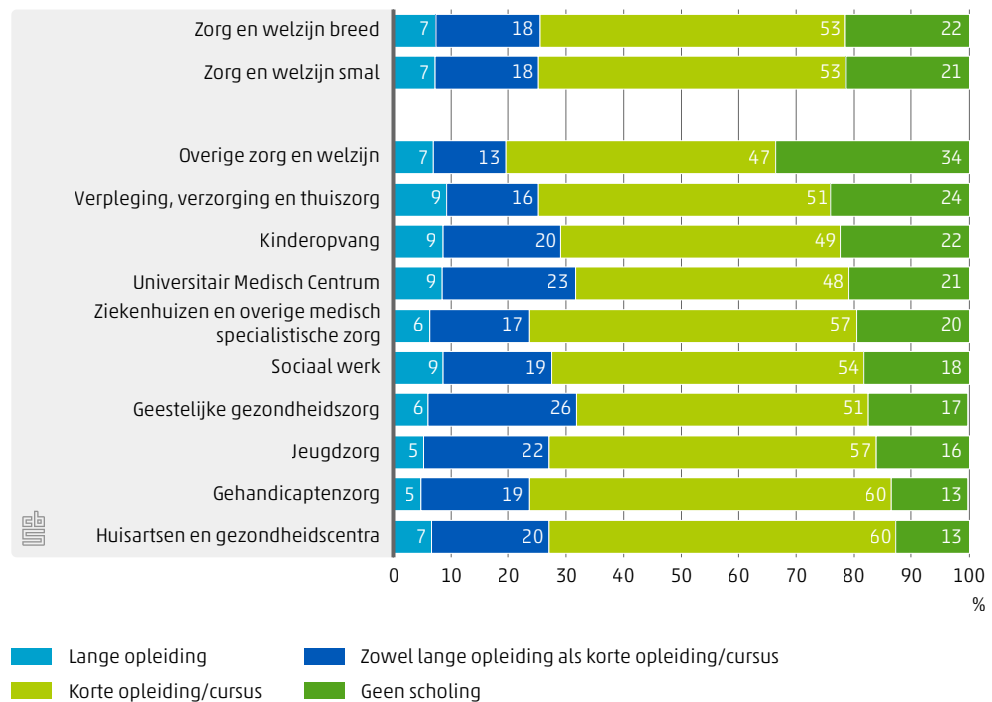
Het volgen van scholing is vrij gebruikelijk in de zorg- en welzijnssector: 79 procent gaf aan een vorm van scholing te hebben gevolgd in de afgelopen 12 maanden. Dit aandeel werknemers dat scholing volgde, is met 87 procent het grootst in de branche Huisartsen en gezondheidscentra.

Bij het volgen van scholing kan het gaan om een lange opleiding of om een korte opleiding of cursus. Ruim 7 procent van de werknemers volgde een lange opleiding, 18 procent volgde zowel een lange als korte opleiding en 53 procent volgde een korte opleiding. Van degenen die een korte opleiding volgden, ging het bij ruim de helft (54 procent) om een vakinhoudelijke training of cursus.

Het aandeel werknemers dat een lange opleiding volgde, is vooral groot in de UMC's en de Geestelijke gezondheidszorg. Hierbij gaat het overigens (logischerwijs) vooral om 15- tot 25-jarigen. Het aandeel werknemers dat een korte opleiding volgde, is vooral groot in de Gehandicaptenzorg en de Huisartsen en gezondheidscentra.

Ruim een op de vijf (21 procent) werknemers heeft geen scholing gevolgd in de afgelopen twaalf maanden. Hiervan zei 77 procent dat ze daar ook geen behoefte aan hadden.

2. Werknemers die scholing hebben gevolgd in de afgelopen 12 maanden

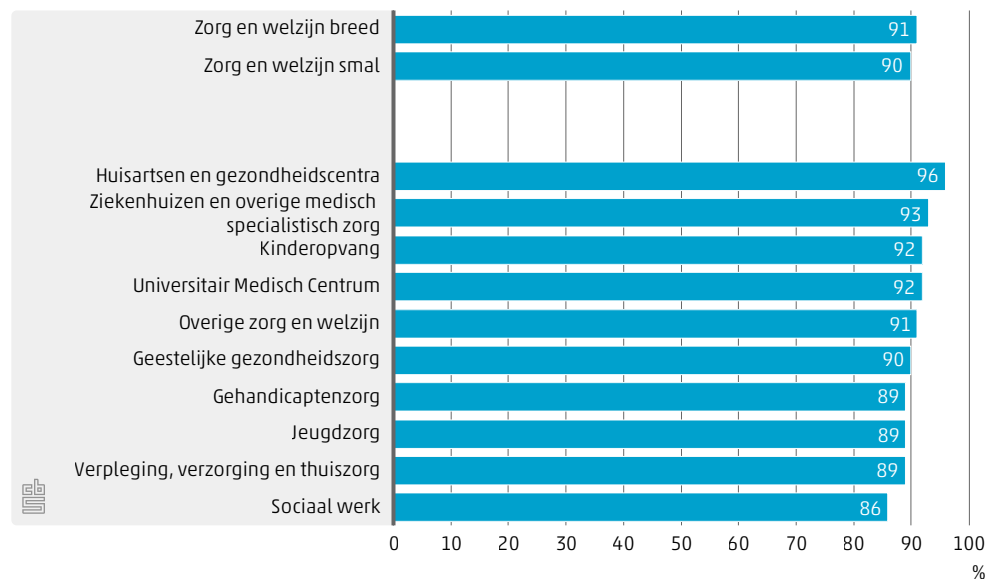
Andere activiteiten om kennis en vaardigheden op peil te houden

Naast het volgen van scholing, zijn er ook andere activiteiten die werknemers kunnen ondernemen om hun kennis en vaardigheden op peil te houden. Ruim de helft van de werknemers gaf aan dat ze vakliteratuur lezen en voor 45 procent gold dat ze contact hebben met vakgenoten. Het komt relatief vaak voor dat werknemers deze beide activiteiten ondernemen. 1 op de 3 gaf aan dat ze hun kennis en vaardigheden ook onderhouden door intervisie of supervisie, dit gebeurt met name in de Jeugdzorg (73 procent) en de Geestelijke gezondheidszorg (61 procent). Ook een derde gaf aan congressen of beurzen te bezoeken. Dit wordt vooral genoemd door werknemers in UMC's (55 procent) terwijl dat door werknemers in de Kinderopvang relatief weinig wordt genoemd (10 procent).

Toereikende kennis en vaardigheden voor uitvoeren werkzaamheden

Voor 91 procent van de werknemers waren hun kennis en vaardigheden toereikend voor het uitvoeren van hun werkzaamheden. Dit aandeel was met 96 procent het grootst in de branche Huisartsen en gezondheidszorg, gevolgd door de Ziekenhuizen en overige medisch specialistische zorg met 93 procent. De branche Sociaal werk kent juist het kleinste aandeel: 86 procent gaf aan dat hun kennis en vaardigheden toereikend waren voor het uitoefenen van hun functie.

3. Kennis en vaardigheden geen probleem bij het uitoefenen van de functie

Bepalen werkzaamheden, ontwikkeling en scholing

Hoe werknemers in de zorg- en welzijnssector hun werkzaamheden verrichten werd voor 46 procent van de medewerkers evenveel door de werkgever als door henzelf bepaald. Voor 33 procent gold dat ze het zelf meer bepalen dan de werkgever. Voor 21 procent was het omgekeerde het geval en bepaalt de werkgever dit meer dan zichzelf. Voor met name de

medewerkers in Ziekenhuizen en overige medische zorg, maar ook in UMC's gold dat het relatief vaak zo was dat hun werkgever dit meer bepaalt dan zichzelf (respectievelijk 30 en 24 procent).

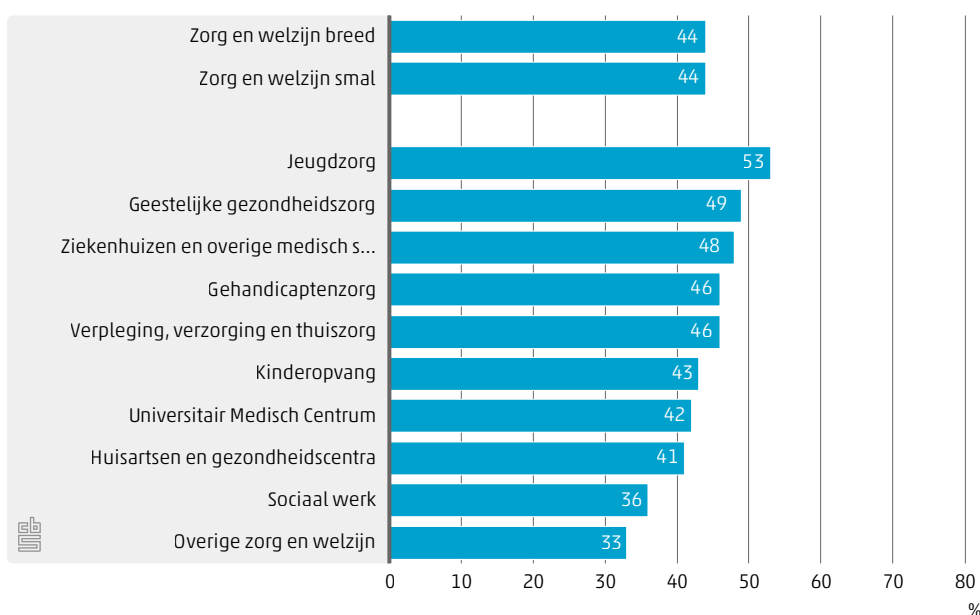
Gaat het om de ontwikkelpunten waaraan men werkt dan gaf 42 procent aan dat dit vooral door henzelf bepaald wordt. 11 procent gaf aan dat het vooral de werkgever was die bepaalt aan welke ontwikkelpunten men werkt en 47 procent dat het evenveel door de werkgever als door henzelf bepaald wordt. In de Jeugdzorg en Geestelijke gezondheidszorg bepaalde ruim de helft zelf aan welke ontwikkelpunten men werkt. Het aandeel voor wie de werkgever dit vooral bepaalt, was het grootst in de Verpleging, verzorging en thuiszorg (14 procent).

Welke scholing men gaat volgen werd voor 41 procent evenveel door de werkgever als door henzelf bepaald, 39 procent bepaalde het vooral zelf en voor 20 procent gold dat de werkgever vooral bepaalt welke scholing men volgt. Dit laatste gold vooral voor de Kinderopvang (31 procent) terwijl dat in de branche Sociaal werk juist relatief weinig het geval was (10 procent) en men relatief vaak zelf bepaalt welke scholing ze volgen (52 procent).

Ervaren werkdruk

Bijna 44 procent van de werknemers in de zorg- en welzijnssector gaf aan dat ze gemiddeld genomen een hoge tot zeer hoge werkdruk ervaren. Dat men een (zeer) hoge werkdruk ervaart, gold vooral voor werknemers in de Jeugdzorg (53 procent) terwijl

4. Werknemers die hun werkdruk als (zeer) hoog ervaren

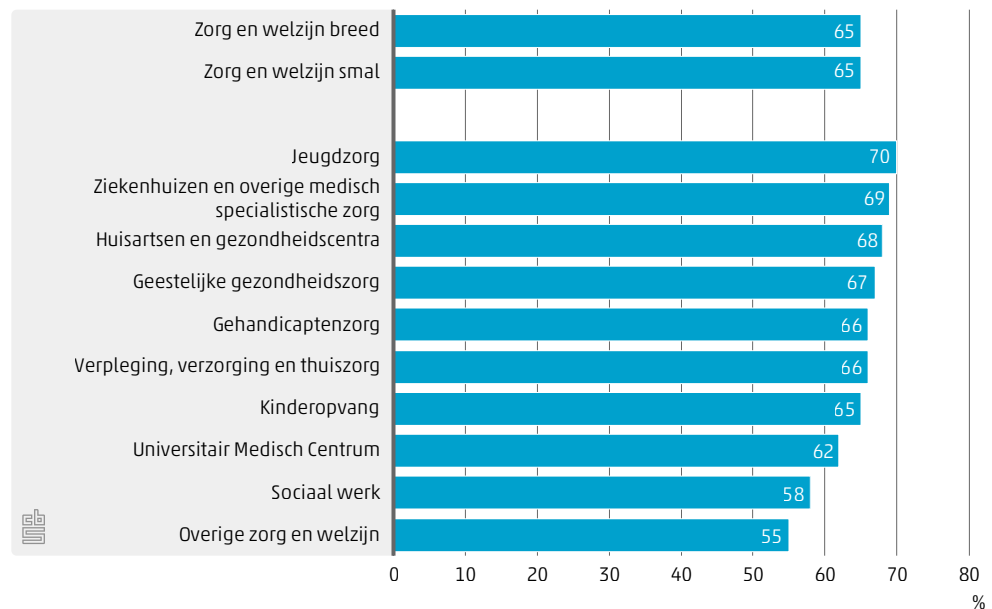

werknemers in de Overige zorg en welzijn (33 procent) en Sociaal werk (36 procent) de minste werkdruk ervaren.

Dat de werkdruk door een relatief grote groep als hoog of zelfs zeer hoog wordt ervaren, blijkt ook uit de reacties op de stelling 'Ik heb het gevoel dat ik tijd tekort kom'. Bijna 56 procent van de werknemers in de zorg- en welzijnssector was het (helemaal) eens met deze stelling. In de Jeugdzorg en de Geestelijke gezondheidszorg was dat aandeel met respectievelijk 63 en 60 procent nog iets groter.

Gemiddeld gaven bijna 2 op de 3 werknemers aan dat hun werkdruk is toegenomen in de afgelopen 12 maanden. Het aandeel werknemers dat de werkdruk vindt toegenomen, was net als de ervaren hoge werkdruk het grootst in de Jeugdzorg: 70 procent. En ook was het de Overige zorg en welzijn waar de ervaren werkdruk het minst is toegenomen (55 procent).

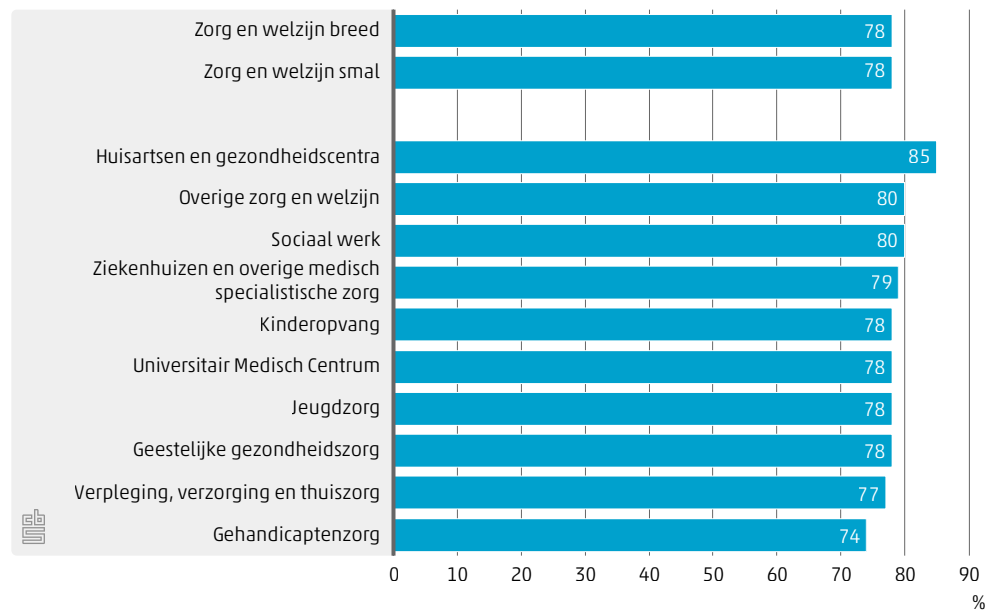
5. Werknemers die aangeven dat de werkdruk is toegenomen

Tevredenheid met het werk

Ruim drie kwart (78 procent) van de werknemers in de zorg- en welzijnssector was over het algemeen tevreden of zeer tevreden met hun werk. Vooral onder werknemers in de branche Huisartsen en gezondheidscentra was dit aandeel groot: 85 procent. In de Gehandicaptenzorg was dit aandeel werknemers dat tevreden of zeer tevreden is met hun werk met 74 procent het kleinst.

6. Werknemers die (zeer) tevreden zijn met hun werk

Het overgrote merendeel (ruim 90 procent) vond dat ze inhoudelijk leuk werk hadden. Ook geldt voor een grote groep dat ze de sfeer op de afdeling waar ze werken plezierig vonden (78 procent). Voor beide aspecten geldt dat dit aandeel het grootst was bij de Huisartsen en gezondheidscentra (respectievelijk 94 en 86 procent).

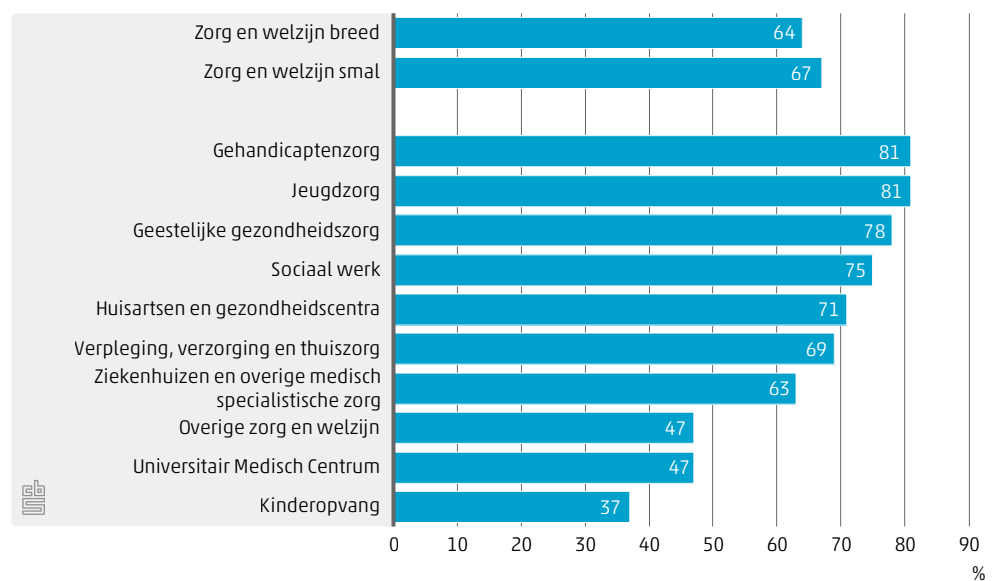
Iets minder tevreden was men over de loopbaanperspectieven: 44 procent was het (helemaal) eens met de stelling 'Ik heb voldoende loopbaanperspectieven op mijn werk'. Dit gold voor bijna 50 procent van de werknemers in de Verpleging, verzorging en thuiszorg.

Ervaren agressie en geweld

Bijna 2 op de 3 werknemers in de zorg- en welzijnssector hebben in het voorgaande jaar een of meerdere keren te maken gehad met agressie en geweld door patiënten of cliënten, of door hun familieleden van patiënten of cliënten. Veelal ging het daarbij om verbale agressie, zoals schelden of schreeuwen (87 procent), maar ook om fysieke agressie (42 procent) en pesten (41 procent). Bedreiging of intimidatie (18 procent), seksuele intimidatie (24 procent) of discriminatie (23 procent) kwamen naar verhouding minder vaak voor.

Werknemers in de Jeugdzorg hadden relatief veel te maken met verbale agressie (95 procent) en ook bedreiging of intimidatie (34 procent) terwijl men in de Kinderopvang daar relatief weinig mee te maken had (respectievelijk 61 procent en 8 procent). Werknemers in de Kinderopvang daarentegen hadden juist relatief veel te maken met pesten (52 procent) en werknemers in de branche Huisartsen en gezondheidscentra (29 procent) relatief weinig. Voor fysieke agressie geldt dat werknemers in de Gehandicaptenzorg (72 procent) hier relatief veel mee te maken hadden en werknemers in de branche Huisartsen en gezondheidscentra relatief weinig (14 procent).

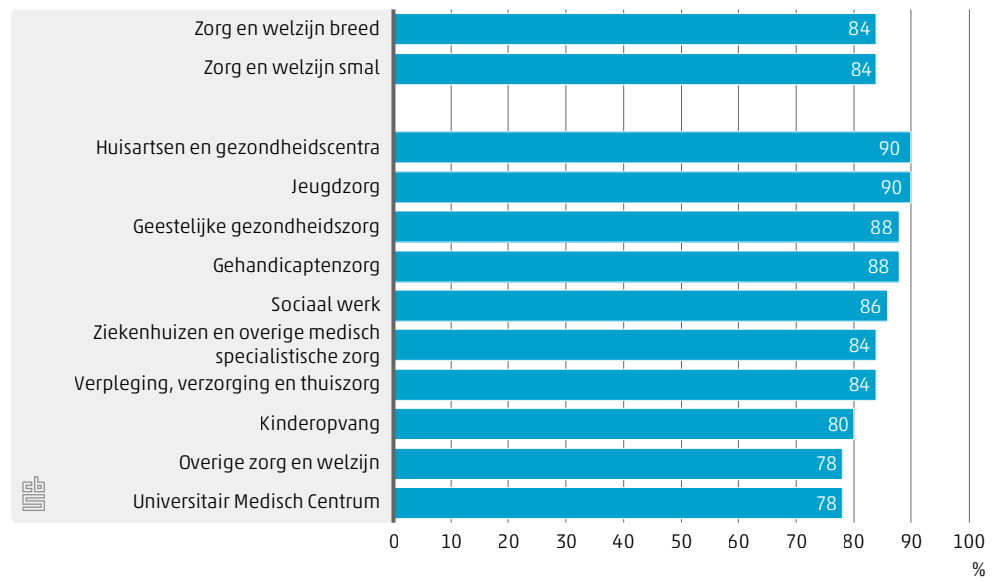
7. Werknemers die in de afgelopen 12 maanden agressie en geweld hebben ervaren tijdens hun werk

Bespreken van agressie en geweld

Het bespreken van agressie en geweld was voor 85 procent van de werknemers geen probleem, zij gaven aan dat het daarvoor in het team of op het werk veilig genoeg was. In zowel de branche Huisartsen en gezondheidscentra als in de Jeugdzorg was dit aandeel bijna 90 procent. Van de medewerkers in de UMC's gaf 78 procent aan dat het voor hen veilig was om agressie en geweld in het team of op het werk te bespreken.

8. Werknemers die het op het werk veilig vinden om agressie en geweld te bespreken

Begrippen

Korte opleiding

Opleidingen of cursussen met een duur korter dan 6 maanden. Het gaat daarbij om opleidingen of cursussen gevolgd in de afgelopen 12 maanden.

Lange opleiding

Opleidingen met een duur van 6 maanden of langer. Het kan daarbij gaan om een actuele lange opleiding of een lange opleiding gevolgd in de afgelopen 12 maanden.

Zorg en welzijn breed

Dit is een samentelling van de tien afzonderlijke branches in het project Arbeidsmarkt, zorg en welzijn (AZW) die samen het terrein van de zorg en welzijn beschrijven.

Zorg en welzijn smal

Dit is een samentelling van de tien afzonderlijke branches in het project Arbeidsmarkt, zorg en welzijn (AZW) die samen het terrein van de zorg en welzijn beschrijven, zonder de branche Kinderopvang.

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2018-2019	2018 tot en met 2019
2018/2019	Het gemiddelde over de jaren 2018 tot en met 2019
2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2018 en eindigend in 2019
2016/'17-2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2016/'17 tot en met 2018/'19

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2019.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.